



---

**Arkivsak-dok.** 202425500-1  
**Saksbehandler** Nina Glærum

<b>Saksgang</b>	<b>Møtedato</b>	<b>Utvalgssaksnr</b>
Rådet for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne 2023-2027	13.05.2024	24/24
Eldrerådet 2023-2027	13.05.2024	25/24
Saemien moenehtse - samisk utvalg 2023-2027	16.05.2024	19/24
Integreringsutvalget 2023-2027	22.05.2024	16/24
Hovedutvalg for kultur 2023-2027	22.05.2024	30/24
Hovedutvalg for utdanning 2023-2027	22.05.2024	36/24
Fylkesutvalget 2023-2027	28.05.2024	

---

## **Høring - Utredning om inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i norsk lov**

### **Fylkesdirektørens innstilling:**

1. Trøndelag fylkeskommune slutter seg til forslaget fra ekspertutvalgets flertall om å inkorporere FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i menneskerettsloven.
2. Inkorporering i menneskerettsloven vil bidra til at funksjonshemmedes rettigheter i enda større grad blir tatt på alvor og blir likestilt med andre konvensjoner som er inkorporert i loven.
3. Eventuelle nye føringer og forpliktelser som medfører uforutsette kostnader for fylkeskommuner, kommuner eller andre, må utløse statlige midler.

---

Carl-Jakob Midttun  
Fylkesdirektør

Anne Marit Mevassvik  
Direktør for kultur og folkehelse

### **Vedlegg:**

Nummererte vedlegg som følger saken:

- Ingen

Andre refererte dokumenter:

[Høringsbrev – Inkorporering av CRPD i norsk lov](#)

[Konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter Inkorporering i menneskerettsloven Del I Inkorporering og behovet for lovendringer](#)

[Konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter Inkorporering i menneskerettsloven Del II Artiklene 1 til 30 og gjennomføringen i norsk lov](#)

[Håndbok V129 Universell utforming av vegger og gater \(vegvesen.no\)](#)

[Administrasjonsutvalgets sak 6/23 Handlingsplan for prosjekt Likestilt arbeidsliv, 28.03.2023](#)

### **Sammendrag**

Konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD), ble vedtatt av FN i 2006 og trådte i kraft i 2008. Den ble ratifisert av Norge i 2013. Tross konvensjonen så opplever funksjonshemmede fremdeles at de ikke får oppfylt sine menneskerettigheter, og møter fortsatt barrierer når de vil delta i samfunnet på lik linje med andre.

Regjeringen har i sin tiltredelsesplattform fra 2021 (Hurdalsplattformen) slått fast at den vil inkorporere konvensjonen i norsk lov (å inkorporere betyr å innlemme). På bakgrunn av dette oppnevnte Kultur- og likestillingsdepartementet, i desember 2022, et juridisk ekspertutvalg som har fått i oppdrag å utrede de rettslige konsekvensene av inkorporering, hvilken lov inkorporering bør skje i, og om det er nødvendig med lovendringer for å oppfylle konvensjonen.

Utvalget har ikke gitt en enstemmig innstilling. Utvalgets flertall antar at de rettslige konsekvensene av å inkorporere konvensjonen vil bli begrensede, og foreslår at konvensjonen inkorporeres i menneskerettsloven. Flertallet fremhever at konvensjonen ikke har som mål å gi nye menneskerettigheter for funksjonshemmede, men å avklare innholdet i eksisterende rettigheter og særlig peke på hva staten må gjøre for at menneskerettighetene skal bli virkeliggjort for funksjonshemmede på lik linje med andre. Hovedargumentet for å inkorporere konvensjonen i menneskerettsloven er den signalverdien om politisk og rettslig status for konvensjonen som dette vil gi, samt at det vil bidra til likebehandling av FNs kjernekonvensjoner i norsk rett.

Utvalgets mindretall er uenig i at inkorporering av CRPD bare vil få begrensede konsekvenser. Mindretallet viser til at mange av konvensjonsbestemmelsene pålegger, i større grad enn andre inkorporerte konvensjoner, langtrekkende handlingsplikter og at CRPD-komiteen tolker mange av rettighetene og statens plikter i konvensjonen svært langt. Dette vil ifølge mindretallet kunne ha stor betydning for kommunenes økonomi og mulighetene for prioritering mellom viktige formål. Mindretallet mener at konvensjonen

ikke bør inkorporeres, subsidiært at konvensjonen inkorporeres i likestillings- og diskrimineringsloven.

Ekspertutvalgets flertall antar at de økonomiske og administrative kostnadene for stat og kommune som følger av inkorporering, ikke vil være betydelige, men dette er også usikkert. Eventuelle uforutsette kostnader må håndteres på en slik måte at de som får en uforholdsmessig stor byrde må kompenseres for dette enten det er kommuner, fylkeskommuner eller andre. På den måten kan det sikres nok ressurser til å gjennomføre handlingsplikter, som følge av inkorporering av rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne i norsk lov.

### **Bakgrunn:**

FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter) ble vedtatt av Norge i 2008. Konvensjonen tar utgangspunkt i at menneskerettighetene gjelder fullt ut for alle og stiller krav til hvordan statene skal legge til rette for at funksjonshemmede kan få oppfylt sine menneskerettigheter. Norge ratifiserte konvensjonen i 2013, hvor det ble konstatert at norsk lovgivning, etter noen lovendringer, oppfylte forpliktelsene.

Konvensjonen ble vedtatt fordi funksjonshemmede møter barrierer når de vil delta i samfunnet på lik linje med andre, og fordi deres menneskerettigheter krenkes verden over. Totalt er det 177 land som har ratifisert konvensjonen. Den pålegger landene å arbeide på alle områder og med alle hensiktsmessige tiltak for at funksjonshemmede skal få sine rettigheter oppfylt. Staten skal treffe tiltak for at funksjonshemmede på lik linje med andre skal få tilgang til det fysiske miljøet, til transport, til informasjon og kommunikasjon, og til andre tilbud og tjenester som er åpne for eller tilbys allmennheten. Staten skal også sikre nødvendig praktisk bistand og økonomisk støtte til utgifter knyttet til funksjonsnedsettelse, og sørge for habilitering og rehabilitering.

Konvensjonen har hatt stor betydning for lovgivning og annen politikkutforming i Norge. Den har ført til større bevissthet, bedre kunnskaper og en mer velutviklet forståelse for funksjonshemmedes situasjon og rettigheter. Konvensjonen har vært sentral for flere lovreformer som eksempelvis nye lovfestede plikter knyttet til universell utforming og rettighetsfesting av personlig brukerstyrt assistanse.

Tross konvensjonen så opplever funksjonshemmede fremdeles at de ikke får oppfylt sine menneskerettigheter, og møter fortsatt barrierer når de vil delta i samfunnet på lik linje med andre. Regjeringen har i sin tiltredelsesplattform fra 2021 (Hurdalsplattformen) slått fast at den vil inkorporere konvensjonen i norsk lov. På bakgrunn av dette oppnevnte Kultur- og likestillingsdepartementet, i desember 2022, et juridisk ekspertutvalg som har fått i oppdrag å utrede inkorporeringen i norsk lov.

### **Faktiske opplysninger:**

Konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne, som på engelsk har tittelen *Convention on the Rights of Persons with Disabilities* (forkortet CRPD), ble vedtatt av FN i 2006 og trådte i kraft i 2008. Den ble ratifisert av Norge i 2013. Dette medførte nødvendige endringer i vergemålslovgivningen og diskrimineringsombudsloven, men ellers ble CRPD gjennomført ved konstatering av at

Trøndelag fylkeskommune  
Trööndelagen fylhkentjïelte

norsk rett allerede var i overenstemmelse med konvensjonen. Den ble dermed ikke inkorporert og gjort til norsk lov.

Vedtaket av konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter er et ledd i FNs arbeid for anerkjennelse og gjennomføring av menneskerettighetene og som skal gjelde for alle mennesker. Konvensjonens formål er å fremme, verne og sikre funksjonshemmede full og likeverdig rett til å nyte alle menneskerettigheter og grunnleggende friheter, og å fremme respekt for deres iboende verdighet.

Staten forplikter seg til å sikre og fremme full gjennomføring av alle menneskerettigheter og grunnleggende friheter for alle funksjonshemmede uten diskriminering. Staten skal sette i verk alle lovgivningsmessige, administrative og andre tiltak som er hensiktsmessige for å virkeliggjøre de rettighetene som er nedfelt i konvensjonen. Staten skal også endre eller oppheve lover, forskrifter med mer som er diskriminerende. Dette krever et kontinuerlig arbeid. I Norge har konvensjonen hatt stor betydning for lovgivning og annen politikktutforming og ført til større bevissthet, bedre kunnskap og en mer velutviklet forståelse for funksjonshemmedes situasjon og rettigheter.

Med bakgrunn i Hurdalsplattformen vil Regjeringen inkorporere konvensjonen i norsk lov og har oppnevnt et juridisk ekspertutvalg som har fått i oppdrag å utrede inkorporeringen. Utvalget la i januar 2024 frem sin uttalelse som beskriver de rettslige konsekvensene av inkorporering, hvilken lov inkorporering bør skje i, og om det er nødvendig med lovendringer for å oppfylle konvensjonen.

Utredningen inneholder utvalgets vurderinger og konklusjoner. Det poengteres at lovgivningen ikke kan vurderes isolert i spørsmålet om hvordan forpliktelsene i konvensjonen skal gjennomføres. Tiltak, som økonomiske støtteordninger, informasjon, statistikk, forskning, opplæring osv., er vel så viktige for å gjennomføre konvensjonen. Spørsmålene som omfattes av utvalgets mandat, gjelder derfor bare en begrenset del av statens gjennomføring av forpliktelsene.

Utredningen består av to deler. Del I inneholder utvalgets vurderinger av spørsmål knyttet til inkorporering av konvensjonen og hvilke lovendringer som er nødvendige for å gjennomføre statens forpliktelser etter konvensjonen. Del II inneholder en gjennomgang av artiklene 1 til 30 i konvensjonen, der utvalget vurderer hvilke forpliktelser som ligger i konvensjonen og hvordan de er gjennomført i norsk rett. De to delene utgjør en helhet, der vurderinger og konklusjoner i del I er basert på artikkelgjennomgangen i del II. Kultur- og likestillingsdepartementet har sendt utredningen på høring med frist 5. juni 2024.

Utvalget har i utredningen valgt å bruke uttrykkene funksjonshemming og funksjonsnedsettelse og legger til grunn følgende forståelse av begrepene:

- Funksjonsnedsettelse foreligger når en persons fysiske, mentale, kognitive eller sensoriske funksjoner er tapt, skadet eller på annen måte nedsatt.
- Funksjonshemming oppstår i en persons møte med samfunnet, når personens deltakelse begrenses og dette kan knyttes til funksjonsnedsettelsen.

#### Konsekvenser av inkorporering:

Inkorporering medfører at konvensjonen vil gjelde som norsk lov. Generelt må det antas at dette vil føre til at funksjonshemmedes interesser i større grad vil være på den

offentlige agendaen og dermed trolig også få større gjennomslag. Inkorporering vil være et viktig signal om betydningen av funksjonshemmedes menneskerettigheter. Konvensjonen får med inkorporering også høyere status og kan bli oppfattet som mer forpliktende om den inkorporeres. Dette signalet kan gi konvensjonen og argumenter utledet fra konvensjonen større gjennomslagskraft både i politisk og juridisk argumentasjon. Det er grunn til å anta at konvensjonens bestemmelser av disse grunnene vil bli påberopt, anvendt og tillagt større vekt enn i dag i lovgivning, rettspraksis og forvaltningens skjønnsutøvelse.

Konvensjonen har ikke som mål å gi nye menneskerettigheter for funksjonshemmede, men å avklare innholdet i eksisterende rettigheter og særlig peke på hva statene må gjøre for at menneskerettighetene skal bli virkeliggjort for funksjonshemmede på lik linje med andre. Også uten at den er inkorporert, skal den vektlegges ved tolkningen og bruken av norsk lov. Slik kan de fleste mulige motstridstilfeller unngås, og det vil også være situasjonen etter inkorporering av konvensjonen.

Utvalget har ikke gitt en enstemmig innstilling. Utvalgets flertall antar at de rettslige konsekvensene av å inkorporere konvensjonen vil bli begrensede, og på de fleste områder vil inkorporering ikke bety lovfesting av nye rettigheter eller plikter. Flertallet peker også på at det er mange deler av konvensjonen som ikke har selvkraft, og at også uten inkorporasjon gir konvensjonen gjennomslagskraft i norsk rett. Selvkraft vil si at bestemmelsen kan påberopes og anvendes av forvaltningsorganer og domstoler som grunnlag for rettigheter og plikter, uten annen støtte eller forankring i norsk lov enn konvensjonsbestemmelsen.

Utvalgets mindretall er uenig i at inkorporering av CRPD bare vil få begrensede konsekvenser. Mindretallet viser til at mange av konvensjonsbestemmelsene pålegger, i større grad enn andre inkorporerte konvensjoner, langtrekkende handlingsplikter og at CRPD-komiteen tolker mange av rettighetene og statens plikter i konvensjonen svært langt. Dette vil ifølge mindretallet kunne ha stor betydning for kommunenes økonomi og mulighetene for prioritering mellom viktige formål. Mindretallet mener at konvensjonen ikke bør inkorporeres, men dersom dette blir tilfellet bør dette skje i likestillings- og diskrimineringsloven.

#### Inkorporering i menneskerettsloven

Ekspertutvalget har ut ifra sitt mandat vurdert om konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter bør inkorporeres i menneskerettsloven eller i likestillings- og diskrimineringsloven. Utvalgets flertall foreslår at konvensjonen inkorporeres i menneskerettsloven. Hovedargumentet for dette er den signalverdien om politisk og rettslig status for konvensjonen som dette vil gi. Den rettslige forskjellen mellom de to lovene er at inkorporering i menneskerettsloven vil bety forrang for konvensjonens bestemmelser ved motstrid med norsk lov, jf. menneskerettsloven § 3. Forrang kan innebære at domstolene overprøver politiske prioriteringer. Et argument mot inkorporering med forrang er da at slike prioriteringer bør foretas av valgte politiske organer, ikke domstolene. Eventuelle konsekvenser av forrangsbestemmelsen bør etter flertallets vurdering likevel avdramatiseres. Flertallet mener at forrangsregelen antakelig vil få begrenset betydning i rent rettslig forstand, på samme måte som inkorporeringen.

## Trøndelag fylkeskommune Trööndelagen fylhkentjielte

Flertallet anser det som naturlig at FNs kjernekonvensjoner likebehandles i norsk rett hvis det ikke er gode grunner til ulik behandling. Det er vanskelig å begrunne manglende inkorporering av konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter i menneskerettsloven, sett i sammenheng med inkorporering av FNs barnekonvensjon og FNs kvinnediskrimineringskonvensjon.

Utvalgets mindretall er av den generelle oppfatning at Norge allerede har gått for langt med å inkorporere konvensjoner med forrang og er uenig i at inkorporering av CRPD bare vil få begrensede konsekvenser.

### Norges tolkningserklæringer

Da Norge ratifiserte konvensjonen i 2013, ble det gitt to tolkningserklæringer til FN for å klargjøre Norges forståelse av innholdet i konvensjonsforpliktelsene. Norge mener konvensjonen artikkel 12, 14 og 25 tillater fratakelse av rettslig handleevne og tvungen omsorg og behandling, der dette er nødvendig som en siste utvei og underlagt rettssikkerhetsgarantier. FN-komiteen for funksjonshemmedes rettigheter har anbefalt at erklæringene trekkes tilbake. Utvalget mener at det er lite sannsynlig at norske domstoler vil sette til side de norske lovreglene som gir en viss adgang til fratakelse av rettslig handleevne og til tvungen omsorg og behandling av mennesker når det er nødvendig som siste utvei og underlagt kontrollmekanismer. Dette er også gjeldende etter inkorporering av konvensjonen.

Utvalget mener at det er forsvarlig å legge til grunn den forståelsen av konvensjonen som de norske tolkningserklæringene gir uttrykk for. Når norske domstoler får saker som berører konvensjonsforpliktelsene, skal de foreta en selvstendig tolkning av konvensjonen. Nasjonale domstoler kan vektlegge tolkningserklæringene som uttrykk for norske verdiprioriteringer dersom de er i tvil om tolkningen av konvensjonen. Selv om komiteen har kritisert Norges tolkningserklæringer, er komiteens tolkning omstridt og andre sammenlignbare stater deler Norges forståelse. Utvalget mener ut fra dette at Norges tolkningserklæring gir uttrykk for en forsvarlig tolkning av konvensjonen. I samsvar med Norges tolkningserklæring må imidlertid adgangen til bruk av tvang være snever, da den kun skal anvendes når det er nødvendig og som en siste utvei.

### Konvensjonens betydning for kommunene

Kommunenes arbeid og virksomhet står sentralt i gjennomføringen av Norges samlede forpliktelser etter konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter. Hvordan kommunene planlegger, tilrettelegger og tilbyr tjenestene sine, avgjør om funksjonshemmede har mulighet til å delta i samfunnet på lik linje med andre. Kommunene kan treffe valg og ta beslutninger ut fra lokale behov og ønsker så lenge disse er innenfor lovens rammer og det ikke følger av lov at den aktuelle oppgaven eksklusivt er lagt til andre. Det er i den enkelte kommune innbyggerne får rettigheter i praksis. Ved inkorporering vil konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter gjelde som norsk lov og være forpliktende for kommunene som lov. En viktig konsekvens av inkorporering vil være at lovgiver gir et tydelig signal om betydningen av konvensjonen, og i den grad det er tvil om en løsning, vil det være helt tydelig at lovgiver har ment at konvensjonen skal forplikte kommunene. En praktisk, men like viktig, konsekvens blir da at konvensjonen blir mer synlig, og dermed kanskje bli mer påberopt overfor og anvendt av kommunene. Det vil da også kunne bli flere søksmål mot kommunene.

Hvorvidt inkorporering av konvensjonen også vil føre til nye plikter for kommunen, må vurderes konkret for hvert krav og den aktuelle konvensjonsartikkelen. En forutsetning vil være at den aktuelle rettigheten ikke er gjennomført, eller er utilstrekkelig gjennomført, i lovgivningen. Spørsmålet er da om konvensjonsbestemmelsen kan anvendes direkte av domstolene uten annen forankring eller utfylling i nasjonal rett (dvs. om bestemmelsen har selvkraft).

Den generelle vurderingen fra ekspertutvalgets flertall er at de rettslige konsekvensene av å inkorporere konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter – i form av utvidede rettigheter for funksjonshemmede og plikter for myndighetene – må antas å bli begrensede. Heller ikke vil inkorporering føre til nye rettslige begrensninger i kommunenes skjønnsutøvelse. Utvalget viser til at kommunen allerede har vidtrekkende lovfestede plikter, som innenfor lovens ordlyd kan og skal anvendes i samsvar med konvensjonen.

#### Selvstendig liv og samfunnsdeltakelse

Kommunenes beslutningsmyndighet over lokale saker (kommunalt selvstyre) blir særlig aktuelt når det gjelder funksjonshemmedes rett til å delta i samfunnet med de samme valgmulighetene som andre. Det følger av helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-1 og 4-1 at kommunen skal tilby nødvendige og forsvarlige tjenester til personer i kommunen. Loven er utformet med sikte på å ivareta kommunens mulighet til å organisere virksomheten og tjenestene ut fra lokale forhold og behov, samt videreutvikle og utvikle nye tjenester og organiseringsformer for å møte behovene hos sine tjenestemottakere. Kommunen skal legge stor vekt på den funksjonshemmedes behov og ønsker, men kan utøve et visst skjønn med hensyn til hva slags tjenester som tilbys.

En utfordring er spesielt plikten til å sikre at funksjonshemmede har anledning til å velge bosted, og å velge hvor og med hvem de skal bo, på lik linje med andre. Et beslektet spørsmål er om kommunen har anledning til å tilby institusjoner eller andre former for samlokaliseringer, i stedet for tilrettelegging og tjenester i egen bolig. Utvalget viser til at det er fremkommet bekymring for at det ser ut til å være en utvikling i retning av mer, ikke mindre institusjonalisering. Utvalget antar likevel at i stedet for å avvise alle institusjoner, må det avgjørende være hvordan samlokaliseringen faktisk er utformet og hvordan den fungerer for den enkelte beboer. Spørsmålet må være om tjenesten som tilbys gir mulighet for den enkelte til å ha et privatliv, være integrert i samfunnet, og å kunne ta egne valg i det daglige ut fra egne behov og preferanser.

#### Kommunale forskjeller

Forskjeller mellom kommuner med hensyn til hvilke tjenester og nivået på ytelsene som tilbys fører til forskjellsbehandling mellom funksjonshemmede og problemer når de flytter mellom kommuner. Likeverdige tjenester mellom kommunene er et nasjonalt mål, jf. Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder Statlig styring av kommuner og fylkeskommuner (2020):

Blant de nasjonale målene har målet om utjevning og likeverdige tjenester mellom innbyggere og geografiske områder stått sentralt gjennom hele oppbyggingen av velferdssamfunnet. Begrepet likeverd innebærer ikke nødvendigvis like tjenester med samme form, innhold og omfang i alle kommuner, men at kommunene og fylkeskommunene skal ha muligheter til å kunne gi

helsetjenester, undervisningstjenester og annet som best mulig kan tilpasses den enkeltes behov.

Utvalget mener at ulike tjenester mellom kommuner ikke er forskjellsbehandling i konvensjonens og diskrimineringsrettslig forstand. Her er det ikke tale om forskjellsbehandling på grunn av funksjonsnedsettelse, men forskjellsbehandling på grunn av kommunetilhörighet. Slik forskjellsbehandling kan riktignok stille tjenestemottakeren i en dårligere eller bedre stilling enn funksjonshemmede i andre kommuner som følge av ulikhet i kommunenes ressurser, prioriteringer og helse- og sosialfaglige vurderinger. Dette er imidlertid en uunngåelig konsekvens av det kommunale selvstyret.

Etter utvalgets vurdering er dette ikke i strid med konvensjonen så lenge konvensjonens krav oppfylles i den enkelte kommune. Et problem er imidlertid at de kommunale forskjellene kan føre til at det blir vanskeligere for funksjonshemmede enn for andre å bevege seg eller flytte fra en kommune til en annen. For eksempel at innvilget brukerstyrt personlig assistanse ikke følger med til en annen kommune, og den funksjonshemmede må søke på nytt i den nye kommunen. Dersom den nye kommunen ikke tilbyr tilsvarende tjenester, risikerer personen å måtte bli boende og ikke kan flytte. Her kan det vises til at lovgivningen er basert på oppholdsprinsippet, som gir rett til tjenester der den funksjonshemmede oppholder seg. Dette bidrar til å fremme mobiliteten mellom kommuner, men kan også være krevende for kommunene å gjennomføre. Dette kan ifølge utvalget være en ulempe, men samtidig en konsekvens av det lokale selvstyret som er vanskelig å unngå helt.

Flertallet i utvalget vurderer at inkorporering ikke vil gi utvidede forpliktelser for kommunene som kan håndheves i domstolene, for eksempel knyttet til brukerstyrt personlig assistanse og andre tjenester, og begrensninger i mulighetene for å tilby omsorgsboliger eller andre større boenheter. Inkorporering vil imidlertid kunne føre til at konvensjonen får større gjennomslagskraft i de konkrete vurderingene av hva slags tjenester som tilbys, slik at funksjonshemmedes selvbestemmelse i praksis blir tillagt større vekt. Dette vil få konsekvenser for kommunenes skjønnsutøvelse og det kommunale selvstyret.

#### Sentrale temaer

Utvalget har i gjennomgangen av konvensjonsbestemmelsenes innhold og gjennomføring i norsk rett, identifisert noen temaer som er felles for flere bestemmelser og som fremstår som særlig viktige i lys av konvensjonens gjenstand og formål. Gjennomgående spørsmål utvalget løfter frem er ikke-diskriminering, rettslig handleevne og beslutningsstøtte, tvang og frihetsberøvelse, diagnose-, funksjons- og konsekvensbaserte vilkår, tilgjengelighet, og reproduktiv og seksuell helse. Utvalget drøfter også om lovgivningen reflekterer en menneskerettslig modell for funksjonshemming. Disse temaene gjelder grunnleggende prinsipper i konvensjonen som verdighet, selvstendighet og inkludering. Flere av disse punktene er gjennomgående spørsmål i konvensjonen og som griper inn i hverandre og er delvis overlappende.

Ekspertutvalget trekker frem tre tiltak når det gjelder menneskerettslig tilnærming i lovgivningen. For det første har utvalget selv brukt en menneskerettslig modell for funksjonshemming som grunnlag i utredningen. For det andre har utvalget vurdert



spørsmålet konkret i tilknytning til hver enkelt konvensjonsbestemmelse. For det tredje poengterer utvalget at dette er et element som må vurderes ved alle fremtidige lovgivningsprosesser som på en eller annen måte berører funksjonshemmedes rettsstilling, slik at det skjer en gradvis forbedring over tid.

Behovet for og forslag til lovendringer:

I henhold til mandatet har utvalget vurdert om det er motstrid mellom konvensjonen og norsk lov, og om det er nødvendig med lovendringer for å oppfylle forpliktelsene i konvensjonen. Utvalget har tatt utgangspunkt i de lovene som er viktigst i lys av konvensjonen.

Utvalget konkluderer med at de fleste mulige motstridstilfeller kan løses ved fortolkning og bruk av eksisterende lover i samsvar med konvensjonen. Utvalget mener derfor at det i de fleste tilfeller heller ikke er nødvendig med lovendringer for å oppfylle konvensjonen. Selv om det ikke er nødvendig med lovendringer for å unngå konvensjonsbrudd, foreslår utvalget på noen punkter at lovgivningen bør vurderes for å kunne ivareta hensynet bedre når det gjelder reell likestilling og styrket rettssikkerhet. Utvalget har i utstrakt grad vist til pågående lovarbeid, i stedet for å formulere egne lovforslag.

Utvalget har vurdert spesielt om det er nødvendig å oppheve vergemålsloven § 22, som gir adgang til fratakelse av rettslig handleevne, men har konkludert med at dette ikke er nødvendig siden det ved ratifikasjonen (staten forplikter seg til å følge en folkerettslig (mellomstatlig) avtale) ble lagt til grunn at konvensjonen ikke stenger for en slik adgang. Bestemmelser i abortloven § 4, steriliseringsloven § 4, passloven § 4 mm, som automatisk utvider vergens myndighet, kan være diskriminerende og dermed tvilsomme i lys av konvensjonen. Når det gjelder passlovens regler om nektelse og tilbaketrekning av pass, har utvalget konkludert med at det er behov for lovendring. Dette gjelder også for ID-kortloven.

Etter ekspertutvalgets syn krever ikke konvensjonen at adgang til bruk av tvang i helse- og omsorgslovgivningen, som psykisk helsevernloven § 3-3 og helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9, oppheves. Adgangen til bruk av tvang må imidlertid være snever, da den kun skal anvendes når det er nødvendig og som en siste utvei. Når det gjelder elektrokonvulsiv terapi (ECT – tidligere kalt elektrosjokk) uten samtykke, mener utvalget at vilkårene for dette og pasientens prosessuelle rettigheter i den forbindelse, må lovfestes dersom det forutsettes brukt. Her viser utvalget til pågående lovprosesser.

Lovgivningen har flere bestemmelser som gjør det mulig å begrense funksjonshemmedes selvbestemmelse eller som på andre måter stiller funksjonshemmede i en annen stilling enn andre. Eksempler på dette er: vergemålsloven § 22, psykisk helsevernloven § 3-3, steriliseringsloven §§ 2 og 3, abortloven § 2, passloven § 5 og adopsjonsloven § 6. Disse lovbestemmelsene har diagnose-, funksjons- og/eller konsekvensbaserte vilkår som har direkte eller indirekte sammenheng med funksjonsnedsettelse. I lys av artikkel 5 om ikke-diskriminering, kan det stilles spørsmål ved om vilkårene er tilstrekkelig begrunnet. Utvalget tar ikke generelt stilling til dette, men viser pågående lovprosesser og andre utvalgsrapporter.

Trøndelag fylkeskommune  
Trööndelagen fylhkentjielte

I tillegg til disse lovene har utvalget sett nærmere på flere lovbestemmelser eller lover som potensielt kan være problematiske i lys av konvensjonen, men er kommet til at det ikke er nødvendig med lovendringer for å sikre samsvar med konvensjonens forpliktelser. Dette gjelder for eksempel plikten til universell utforming og individuell tilrettelegging i likestillings- og diskrimineringsloven og sektorlovene, reglene om kommunale tjenester (inkludert brukerstyrt personlig assistanse) og valg av bosted i helse- og omsorgstjenesteloven, pasient- og brukerrettighetsloven mv. Selv om det ikke er nødvendig å endre en lov, betyr ikke det i seg selv at den aktuelle konvensjonsforpliktelsen er tilstrekkelig gjennomført. Ofte må lovgivningen vurderes i sammenheng med andre typer tiltak som er satt i verk for å oppfylle en forpliktelse. Utredningen sier i liten grad noe om andre virkemidler enn de rettslige, og det er ikke vurdert om Norge generelt har gjennomført sine forpliktelser etter konvensjonen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Flertallets vurdering er at inkorporering i begrenset grad vil medføre at det lovfestes rettigheter som kan håndheves ved søksmål for domstolene og som er nye eller mer vidtrekkende enn det som allerede følger av norsk lov. Videre vil forrangsregelen i menneskerettsloven få begrenset rettslig betydning, utover konsekvensene av selve inkorporeringen og den signalverdien inkorporering i menneskerettsloven vil innebære.

Inkorporering vil ikke innebære nye forpliktelser idet stat og kommune allerede er forpliktet til å etterleve konvensjonen. Det antas også å være lite sannsynlig at det oppstår tilfeller av motstrid mellom norsk lov og konvensjonens bestemmelser. Det er i hovedsak ikke nødvendig med lovendringer som følge av konvensjonen. Videre kan de fleste mulige motstridstilfeller løses gjennom tolkning eller ved å anvende loven i tråd med konvensjonen. Som en konsekvens av dette kan det antas at inkorporering i menneskerettsloven ikke vil gi økte kostnader av betydning for stat eller kommune.

Ved inkorporering er det imidlertid grunn til å tro at konvensjonens bestemmelser vil bli påberopt og anvendt oftere, og tillagt større vekt enn i dag – i lovgivning, rettspraksis og forvaltningens skjønnsutøvelse. Som følge av dette kan inkorporering føre til flere rettsaker mot stat og kommune der kravet er knyttet til rettigheter i konvensjonen.

Utvalget antar også at inkorporering generelt vil kunne føre til at funksjonshemmedes interesser i større grad vil være på den offentlige agendaen og dermed trolig få større gjennomslag. Dette vil gi mer effektiv gjennomføring av forpliktelsene i konvensjonen, som igjen vil kunne fremme større selvstendighet, deltakelse i samfunnet og livskvalitet for funksjonshemmede. Dersom flere funksjonshemmede tar utdanning og blir yrkesaktive, vil dette være en samfunnsøkonomisk gevinst. Dette krever at det skjer endringer som påvirker de funksjonshemmedes situasjon, for eksempel endringer som påvirker arbeidsevne eller livskvalitet.

På denne bakgrunn mener flertallet at de økonomiske og administrative merkostnadene for stat og kommune som følger av inkorporering, ikke vil være betydelige. Konklusjonen er imidlertid heftet med en viss usikkerhet. En del av usikkerheten er knyttet til at det er flere uklarheter når det gjelder fortolkningen av konvensjonen i dag. Det kan heller ikke utelukkes at konvensjonen i fremtiden vil bli fortolket slik at den gir sterkere rettigheter med påfølgende mer omfattende forpliktelser enn det som legges til grunn i dag. Å gi tallfestede anslag over de økonomiske og administrative konsekvensene for stat og kommune, eller de samfunnsøkonomiske konsekvensene, har ifølge utvalget ikke vært

mulig. Flertallet antar at det vil være nyttevirkninger av inkorporeringen, og spesielt ved inkorporering i menneskerettsloven, på grunn av den økte synligheten og rettslige statusen til konvensjonen. Men det er utfordrende å finne en sikker årsak-virkningssammenheng.

Utvalgets mindretall er enig i at det er vanskelig å gi tallfestede anslag over økte økonomiske og administrative konsekvenser for stat og kommune, men størrelsen av disse, som ifølge mindretallet kan bli svært betydelige, vil avhenge av hvordan domstolene vil tolke konvensjonen etter en inkorporering. Mange av konvensjonsbestemmelsene pålegger, i større grad enn andre inkorporerte konvensjoner, langtrekkende handlingsplikter som vil kunne ha stor betydning for kommunenes økonomi og mulighetene for prioritering mellom viktige formål. Ressursfordeling overføres derfor fra de politiske myndighetene til rettsorganene.

#### **Drøftinger:**

Ekspertutvalget beskriver i utredningen de rettslige konsekvensene av inkorporering, hvilken lov inkorporering bør skje i, og om det er nødvendig med lovendringer for å oppfylle konvensjonen. Utvalget har bare sett på en begrenset del av statens gjennomføring av forpliktelsene, selv om tiltak som økonomiske støtteordninger, informasjon, forskning, statistikk og opplæring spiller en vel så viktig rolle for å gjennomføre konvensjonen, så er altså ikke dette del av utredningen. Lovgivningen kan dermed ikke vurderes isolert i spørsmålet om hvordan forpliktelsene i konvensjonen skal gjennomføres.

Utvalget er delt i sin innstilling, og til dels svært uenige. Flertallet antar at de rettslige konsekvensene av å inkorporere konvensjonen vil bli begrensede, og at det i liten grad er nødvendig med lovendringer for å oppfylle konvensjonen. Flertallet foreslår at konvensjonen inkorporeres i menneskerettsloven. Hovedargumentet for dette er den signalverdien om politisk og rettslig status for konvensjonen som dette vil gi, samt at det vil bidra til likebehandling av FNs kjernekonvensjoner i norsk rett. Trøndelag fylkeskommune stiller seg bak forslaget og mener at dette vil føre til at funksjonshemmedes interesser i større grad vil være på den offentlige agendaen og bidra til større gjennomslag. Dette vil også være et viktig signal om betydningen av funksjonshemmede rettigheter.

Mindretallet er uenig i at inkorporering av CRPD bare vil få begrensede konsekvenser, og viser til at mange av konvensjonsbestemmelsene pålegger, i større grad enn andre inkorporerte konvensjoner, langtrekkende handlingsplikter og at CRPD-komiteen tolker mange av rettighetene og statens plikter i konvensjonen svært langt. Dette vil ifølge mindretallet kunne ha stor betydning for kommunenes økonomi og mulighetene for prioritering mellom viktige formål. Mindretallet mener at konvensjonen ikke bør inkorporeres, men dersom dette blir tilfellet bør det skje i likestillings- og diskrimineringsloven.

Ved å inkorporere konvensjonen i menneskerettsloven medfører dette forrang, slik at den ved motstrid går foran norske lover. Dette kan innebære at domstolene overprøver politiske prioriteringer. Et argument mot inkorporering med forrang er at slike prioriteringer bør foretas av valgte politiske organer, og ikke domstolene. Eventuelle konsekvenser av forrangsbestemmelsen bør etter flertallets vurdering likevel

## Trøndelag fylkeskommune Trööndelagen fylhkentjielte

avdramatiseres, og de mener at forrangsregelen antakelig vil få begrenset betydning i rent rettslig forstand, på samme måte som inkorporeringen. Mindretallet mener at konvensjonen ikke oppfyller de krav som bør stilles til regler som skal gjelde som norsk lov, og at arbeidet for bedring av funksjonshemmedes rettigheter bør rette seg mot endringer i norsk lovgivning. Disse kan utformes klarere, mer presist og mer fleksibelt. Etterlevelsen må også antas å bli større. Trøndelag fylkeskommune ser positivt på forrangbestemmelsen da det vil føre til likhet med andre konvensjoner som er inkorporert i menneskerettsloven.

Da Norge ratifiserte konvensjonen i 2013, ble det tillagt to tolkningserklæringer til FN for å klargjøre forståelsen av forpliktelsene. Fylkeskommunen mener det er hensiktsmessig at tolkningserklæringene er avgitt og at det er en forsvarlig tolkning av konvensjonen. Samtidig er det viktig å tydeliggjøre bruken av tvang, ved at den er snever og at tiltaket underlegges rettsikkerhetsgarantier. Fylkeskommunen har tiltro til at norske domstoler legger disse tolkningene til grunn.

Tilgjengelighet er anerkjent som et generelt prinsipp under konvensjonen, og er også formulert som en selvstendig rettighet. Staten skal treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at funksjonshemmede får tilgang til det fysiske miljøet, transport, informasjon, kommunikasjon og andre tilbud og tjenester som er åpen for eller tilbys av allmennheten. Velfungerende og funksjonelle omgivelser er viktig for hele befolkningen og for gode lokalmiljøer og samfunn. Her kommer begrepet universell utforming inn. Universell utforming er en samfunns kvalitet som bidrar til samfunnets bærekraft, økt likestilling og bedre fysiske og digitale omgivelser for alle. Trøndelag fylkeskommune jobber systematisk med å implementere universell utforming i våre planer og virkemidler. Det er et gjennomgående område som blant annet berører utforming av fysiske omgivelser, skoler, transporttilbud, idrettsanlegg, våre innkjøp og kommunikasjon. Hver sektor har et klart ansvar for å følge opp sitt ansvar, og avdeling for plan, næring og tannhelse er koordinerende avdeling.

Flere av fylkeskommunens virksomheter jobber med fysiske tiltak der universell utforming og tilgjengelighet står sentralt.

Ut fra et folkehelseperspektiv er universell utforming et viktig planleggingsverktøy for likestilling og inkludering på arenaer som for eksempel utdanning, arbeid og sosialt samvær. Tilgjengelighet er en forutsetning for menneskers deltagelse i samfunnet og kan derfor ses i sammenheng med helsefremmende faktorer.

Avdeling for samferdsel har blant annet ansvaret for kollektivtrafikk i Trøndelag fylkeskommune. I arbeidet med kollektivtrafikk i Trøndelag er det et vesentlig poeng at transporten skal være universelt utformet og tilgjengelig for alle. Avdeling for samferdsel har også ansvar for TT-ordningen som er rettigheter til tilrettelagt transport for mennesker med varig nedsatt funksjonsevne. Slik Trøndelag fylkeskommune ser det, vil en inkorporasjon av CDPR i norsk lov, kunne ha betydning for samferdselsavdelingens ansvarsområder. Hvis ekspertutvalgets flertallstolkning legges til grunn, vil en inkorporering av CDPR ikke medføre endringer i dagens rettigheter til mennesker med ulike funksjonsvariabler. Det antas dermed at flertallets tolkning ikke vil bety økt ressursbruk for å ivareta rettighetene i CDPR. Legges ekspertutvalgets mindretallstolkning til grunn, vil inkorporering av CDPR kunne medføre handlingsplikter med økonomisk betydning for Trøndelag fylkeskommune. Fylkeskommunen er positiv til

## Trøndelag fylkeskommune Tröndelagen fylhkentjielte

en klargjøring av rettighetene til mennesker med ulike funksjonsvariabler, og er i utgangspunktet også positiv hvis inkorporering av CDPR medfører styrkede rettigheter. Det er likevel en nødvendighet at sterkere rettigheter også utløser statlige midler. I sin rolle som planlegger, utbygger, vegeier og forvalter, forplikter Trøndelag fylkeskommune seg til å fremme universell utforming i alle sine veginfrastrukturprosjekter og relaterte fysiske miljøer. Dette innebærer en inkluderende tilnærming hvor omgivelsene utformes for å være tilgjengelige og brukbare for alle mennesker, uavhengig av alder eller evne. Fokus innenfor arbeidet med universell utforming av samferdselsanlegg ligger i å tilrettelegge for myke trafikanter og dermed å forbedre kollektivtransporten, samt i utformingen av gang- og sykkelveier. Her legges gjeldende regelverk og veiledere til grunn, som f.eks. Håndbok V129 Universell utforming av veger og gater. En nøkkel til suksess har vært tverrfaglig samarbeid, hvor landskapsarkitekter, arealplanleggere og andre fagpersoner bidrar til å integrere naturlige, taktile elementer, og dermed redusere behovet for kunstige ledelinjer og lignende. Dette krever et detaljert tegningsgrunnlag og kompetanse i universell utforming. Ved større prosjekter utføres det kartlegging og stedsanalyser for å forstå trafikkmønstre og behovene til de ulike brukergrupper. Trøndelag fylkeskommune ønsker å forbedre sin praksis ved å gjennomføre flere brukerundersøkelser og evalueringer underveis og ved ferdigstilling av prosjektene.

Fylkeskommunen har flere ordninger som støtter universell utforming og inkludering, i tillegg belønner Trøndelag fylkeskommune god praksis gjennom støtteordninger som f.eks. [Tilgjengelighetsprisen](#), som er en pris for god universell utforming som hedrer innsats for å bedre livsvilkårene for mennesker med nedsatt funksjonsevne i Trøndelag.

Ekspertutvalget antar at inkorporering generelt vil kunne føre til at funksjonshemmedes interesser i større grad vil være på den offentlige agendaen og dermed trolig få større gjennomslag. Konvensjonen slår fast at personer med nedsatt funksjonsevne har rett til arbeid på lik linje med andre, men arbeidsinkludering skjer ikke av seg selv. Større oppmerksomhet om og gjennomslag for funksjonshemmedes interesser har både administrative og økonomiske konsekvenser – og det kreves systematisk og målrettet arbeid.

Sist Trøndelag fylkeskommunen reviderte sin organisasjonspolitik ble likestillingsarbeidet tatt inn som et eget innsatsområde. Trøndelag fylkeskommune sertifiserer seg i Likestilt arbeidsliv (LA), og har utarbeidet en handlingsplan som skal sikre at aktivitets- og redegjøringsplikten oppfylles. Handlingsplanen er resultat av en lengre intern forankringsprosess og beskriver tiltak på ulike nivå i organisasjonen. Planen bygger en helhetlig struktur rundt likestillings- og mangfoldsarbeidet, og forventes å ha positive effekter for både omdømmet, arbeidsmiljøet og mangfoldet i organisasjonen.

I januar 2024 fikk fylkeskommunen samarbeidsavtale med InClue. En prosessuell gjennomgang av fylkeskommunens tilsettingsregime skal bidra til ikke-diskriminerende og fordomsfri rekrutteringspraksis. Høsten 2022 ansatte fylkeskommunen tre mangfoldstraineer. Innvandrerbakgrunn eller nedsatt funksjonsevne var satt som kvalifikasjonskrav fordi disse stillingene skulle bidra til at fylkeskommunen ble mer mangfoldig. Tiltaket er svært vellykket og det er ønskelig å gjøre dette til en fast forutsigbar ordning, men på grunn av den økonomiske situasjonen til fylkeskommunen får vi ikke overlapp av nye mangfoldstraineer fra høsten 2024.

Tröndelag fylkeskommune er helt enig i at dersom flere funksjonshemmede tar utdanning og blir yrkesaktive så er dette en samfunnsökonomisk gevinst, og en stor gevinst for den enkelte. Men gjennomföring av forpliktelsene i konvensjonen har både ökonomiske og administrative konsekvenser som må tas på alvor. Större selvstendighet, deltakelse i samfunnet og livskvalitet for funksjonshemmede har en kostnadsside som ikke kan undervurderes.

Kommunenes arbeid og virksomhet står sentralt i gjennomföringen av Norges samlede forpliktelser etter konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter. Hvordan kommunene planlegger, tilrettelegger og tilbyr tjenestene sine, har stor betydning for funksjonshemmedes muligheter til å delta i samfunnet på lik linje med andre. Så lenge kommunene forholder seg til lovens rammer og det ikke fölger av lov at den aktuelle oppgaven eksklusivt er lagt til andre, kan den enkelte kommune ta beslutninger og valg ut fra lokale behov og önsker. Fylkeskommunen ser at kommunenes plikt til å sikre at funksjonshemmede har anledning til å velge bosted på lik linje med andre kan være utfordrende, og at forskjeller mellom kommuner förer til forskjellsbehandling mellom funksjonshemmede. Samtidig er dette, som utvalget sier, en konsekvens av det lokale selvstyret som er vanskelig å unngå helt.

#### **Ökonomiske konsekvenser**

Fylkeskommunen registrere flertallets konklusjon om at inkorporeringen ikke vil gi utvidede forpliktelser for kommunene, og ser positivt på at dette kan före til större gjennomslagskraft slik at funksjonshemmedes selvbestemmelse vektlegges ytterligere. Når det gjelder de rettslige konsekvensene av inkorporering, så er ikke de eventuelle påfölgende ökonomiske og administrative konsekvensene så godt belyst i utredningen. Flertallet mener at de ökonomiske og administrative merkostnadene for stat og kommune som fölger av inkorporering, ikke vil være betydelige, men de sier også at konklusjonen er beheftet med usikkerhet, og videre at: *«En del av usikkerheten er knyttet til at det er flere uklarheter knyttet til fortolkningen av konvensjonen i dag. Det kan heller ikke utelukkes at konvensjonen i fremtiden vil bli fortolket slik at den gir sterkere rettigheter med påfölgende mer omfattende forpliktelser enn det som legges til grunn i dag»*.

For flere av fylkeskommunen sine virksomheter er det vanskelig å se for seg store ökonomiske og administrative konsekvenser, men for vår viktigste målgruppe; kommunene, vil det potensielt kunne medföre betydelige konsekvenser, noe særlig mindretallet trekker frem, men altså også flertallet er nokså usikre på.

For de delene av fylkeskommunen sin virksomhet som jobber med fysiske tiltak og der universell utforming står sentralt, så vil nok også denne usikkerheten rundt ökonomiske og administrative konsekvenser gjelde på lignende måte som for kommunene. En tilslutning til flertallets anbefalinger vil dermed kunne medföre ökte krav og kostnader, der det er mye usikkerhet knyttet til både nivået og omfanget av disse.

Samtidig er det også viktig å poengtere at det vil være uheldig om ökonomiske hensyn skulle være et hinder for inkorporering av FN-konvensjonen i norsk lov. Med det vil man jo da si at tilpasning og tilrettelegging for funksjonshemmede er greit så lenge det ikke koster noe. Eventuelle uforutsette kostnader må håndteres på en slik måte at de som får en uforholdsmessig stor byrde må kompenseres for dette enten det er kommuner, fylkeskommuner eller andre.

**Konsekvenser for klima og miljø**

Saken har ingen negative konsekvenser for klima og miljø.

**Konsekvenser for folkehelse**

Saken har betydning for fysiske miljøforhold og sosiale miljøfaktorer, og vil spesielt kunne påvirke universell utforming gjennom tilgjengelighet for alle og integrering av personer med nedsatt funksjonsevne. Tilgjengelighet og tilgang til boliger for alle, tilgang til kollektivtransport og andre «mobilitetsfremmende» tiltak, samfunnsdeltakelse i kultur, idrett og frivillighet, tilgjengelighet til butikker, offentlige tjenester og kulturtilbud er også av betydning.

**Fylkesdirektørens konklusjon:**

Trøndelag fylkeskommune slutter seg til forslaget fra ekspertutvalgets flertall om å inkorporere FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i menneskerettsloven. Dette vil bidra til at menneskerettighetene blir virkeliggjort for funksjonshemmede på lik linje med andre, og i større grad tatt på alvor. Trøndelag fylkeskommune er positiv til at inkorporering av CRPD medfører styrkede rettigheter. Det er likevel noe usikkerhet knyttet til økonomiske og administrative konsekvenser av inkorporeringen i norsk lov. Trøndelag fylkeskommune anser det som en nødvendighet at sterkere rettigheter også utløser statlige midler. På den måten kan fylkeskommunen sikre nok ressurser til å gjennomføre handlingsplikter, som følge av inkorporering av CRPD.



## Saksprotokoll

### Høring - Utredning om inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i norsk lov

---

Arkivsak-dok. 202425500  
Saksbehandler Nina Glærum

Saksgang	Møtedato	Saknr
Rådet for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne 2023-2027	13.05.2024	24/24
Eldrerådet 2023-2027	13.05.2024	25/24
Saemien moenehtse - samisk utvalg 2023-2027	16.05.2024	19/24
Integreringsutvalget 2023-2027	22.05.2024	16/24
Hovedutvalg for utdanning 2023-2027	22.05.2024	36/24
Hovedutvalg for kultur 2023-2027	22.05.2024	30/24
Fylkesutvalget 2023-2027	28.05.2024	135/24

#### Fylkesutvalget 2023-2027 har behandlet saken i møte 28.05.2024 sak 135/24

##### Fylkesutvalgets vedtak

1. Trøndelag fylkeskommune slutter seg til forslaget fra ekspertutvalgets flertall om å inkorporere FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i menneskerettsloven.
2. Inkorporering i menneskerettsloven vil bidra til at funksjonshemmedes rettigheter i enda større grad blir tatt på alvor og blir likestilt med andre konvensjoner som er inkorporert i loven.
3. Eventuelle nye føringer og forpliktelser som medfører uforutsette kostnader for fylkeskommuner, kommuner eller andre, må utløse statlige midler.
4. Trøndelag fylkeskommune vil understreke at tilleggserklæringene er anbefalt tilbaketrasket av FNs CRPD komite og ønsker å advare mot en inkorporering av tilleggserklæringene.
5. Brukere med samisk bakgrunn skal ha rett til å få hjelp og veiledning med utgangspunkt i samisk kultur og samisk språk.
6. Samiske barn har uansett rett til tilpasset opplæring i forbindelse med språklæring, uavhengig av funksjonsvariasjon

Behandling



Trøndelag fylkeskommune  
Tröndelagen fylhkentjielte

**Tilleggsforslag fremmet av Lill Harriet Sandaune (FrP) på vegne av FrP, H, KrF, MDG, PP, Sp, V, A og SV:**

Nytt punkt 4

Tröndelag fylkeskommune vil understreke at tilleggserklæringene er anbefalt tilbaketrukket av FNs CRPD komite og önsker å advare mot en inkorporering av tilleggserklæringene.

**Tilleggsforslag fremmet av Rakel Skårslette Trondal (SV) på vegne av A, SV og KrF:**

5. Brukere med samisk bakgrunn skal ha rett til å få hjelp og veiledning med utgangspunkt i samisk kultur og samisk språk.

6. Samiske barn har uansett rett til tilpasset opplæring i forbindelse med språklæring, uavhengig av funksjonsvariasjon

Votering

Fylkesdirektörens innstilling	Enstemmig vedtatt
Tilleggsforslag fra Lill Harriet Sandaune (FrP)	Enstemmig vedtatt
Tilleggsforslag fra Rakel Skårslette Trondal (SV) punkt 5	Enstemmig vedtatt
Tilleggsforslag fra Rakel Skårslette Trondal (SV) punkt 6	<u>For</u> : 10 stemmer (A, SV, MDG, PP, V, KrF og Tomas Iver Hallem fra Sp) <u>Mot</u> : 5 stemmer (H, FrP og Ole Herman Sveian fra Sp) Forslaget ble vedtatt.

**Fylkesdirektörens innstilling:**

1. Tröndelag fylkeskommune slutter seg til forslaget fra ekspertutvalgets flertall om å inkorporere FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i menneskerettsloven.
2. Inkorporering i menneskerettsloven vil bidra til at funksjonshemmedes rettigheter i enda større grad blir tatt på alvor og blir likestilt med andre konvensjoner som er inkorporert i loven.
3. Eventuelle nye føringer og forpliktelser som medfører uforutsette kostnader for fylkeskommuner, kommuner eller andre, må utløse statlige midler.

Trøndelag fylkeskommune  
Trööndelagen fylhkentjielte